

Endurvinnsla

ÞRIÐJUDAGUR 30. OKTÓBER 2018

Kynningar: Endurvinnslan Grænir skátar Mjólkursamsalan

Setur umhverfið í fyrsta sæti

Hildur Dagbjört Arnardóttir landlagsarkitekt hefur tileinkað sér umhverfisvænan lífsstíl. Hún kaupir ekki matvæli í einnota umbúðum og býr til moltu úr matarafgöngum en markmiðið er að búa ekki til neitt rusl. →2

Fyrst byrjaði Hildur að hugsa um umhverfismál, svo fór hún að tala um þau og síðan fékk hún stoppara.

Umhverfislausnir fyrir skrifstofur

Efnamóttakan hf. býður fyrirtækjum og stofnunum þjónustu sem tryggir öryggi og hámarksendurvinnslu ýmissa efnaflokka er falla til á skrifstofum.

Trúnaðarskjöl

Trúnaðarskjölum er safnað í sérstök læst ílát. Gögnin eru síðan tætt og fyllsta trúnaðar og öryggis er gætt.

Rafhlöður og lítil raftæki

Útvegum hentug ílát fyrir rafhlöður, sem ekki mega blandast öðrum úrgangi. Í sömu ílát má setja farsíma og önnur lítil raftæki.

Prentþylki

Notuðum heilum prentþylkjum er hentugt og hagkvæmt að safna í sérstök ílát. Með því móti er endurnýting þeirra tryggð.

Stór raftæki

Sækjum stór raftæki og tryggjum að þau komist til öruggrar endurvinnslu. Trúnaðargögnum á tölvum er eytt.

VIÐ SÆKJUM!

Efnamóttakan hf
Spillum ekki framtíðinni

Sími 559 2200 • soludeild@efnamottakan.is
www.efnamottakan.is

Sigríður Inga
Sigurðardóttir
sigriduringa@frettabladid.is

Framhald af forsiðu →

Ég get ekki sagt nákvæmlega til um hvenær ég fór að láta mig umhverfismál varða. Fyrst byrjaði ég að hugsa um þessi mál, svo fór ég að tala um þau og síðan fékk ég bara stoppara. Ég gat ekki tekið þátt í þessu umbúða- og neyslubrjálaði lengur. Ég vissi að mér þætti það ekki rétt og vildi vera samkvæm sjálfri mér," segir Hildur Dagbjört Arnardóttir. Hún er fjögurra barna móðir og býr með fjölskyldu sinni á æskulóónum á Ísafirði. Hildur lærði landslagsarkitektúr í Noregi og starfar við sitt fag á verkfræðistofunni Verkis. Hún segist hafa byrjað rólega á að breyta um lífsstíl og setja umhverfið í fyrsta sæti.

„Eitt það fyrsta sem ég gerði var að búa til ormmaltu. Það er moltugerð þar sem sérstakir ánamaðkar og örverur brjóta niður matarleiðar á borð við braud og grænmeti. Ekki hentar að nota afganga af fiski, kjóti, sítrusávöxtum eða lauk til þess. Hver sem er getur sett upp ormmaltugerð í eldhúsinu eða geymslunni hjá sér. Moltan lýktar eins og venjuleg mold ef allt gengur vel og er rétt gert. Moltan er fyrirtaksáburður og má setja í blómappota eða út í beð," segir Hildur og bendir á að á Facebook sé hópur sem heitir Moltugerð með ánamóðkum, líka fyrir þá sem eiga ekki garð. Þar megi fá góð ráð og leiðbeiningar.

Næst hætti Hildur að kaupa einnota flöskur og þar á eftir matvörur í óþarfa umbúðum. „Ég get ekki hugsað mér að nota einnota flöskur og drekk frekar vatn úr krananum eða drekk ekki neitt. Svo skipti ég einnota innkaupapokum út fyrir fjölnota poka. Einhverju sinni gleymdi ég að taka fjölnota poka með mér í búðina og fann þá að það kom ekki til greina að kaupa einnota plastpoka. Ég ferjaði vörurnar heim til mín og eftir það man ég alltaf að taka þá með í búðina," segir Hildur sem leitast við að nota umhverfisvænar lausnir í öllu sem hún tekur sér fyrir hendur.

Ruslfrí lífsstíll

„Markmiðið er í raun að búa ekki til neitt rusl. Ég kaupi ekki mat í umbúðum heldur fer með fjölnota ílát út í búð. Þegar ég heyrði af verslunum sem selja matvöru í lausu ákvað ég strax nýta mér það og finnst það frábært. Ég kem því við í Matarbúri Kajú á Akranesi tvisvar til þrisvar á ári og geri þá stórinna kaup. Ég tek heimasamaða taupoka og glerkrukkur með mér og fylli af baunum, hnetum, þurrkuðum ávöxtum, kornvörum, hrisgrjónum og pasta. Ég kaupi allt krydd í lausu hjá Kryddhúsinu í Hafnarfirði og matarölui hjá Frú Laugu. Hér á Ísafirði kaupi ég grænmeti og ávexti í lausu. Ég er ekki búin að finna góða lausn þegar kemur að mjólkurvörum en kaupi aðeins mjólk, rjóma, stór smjörstykki og eina gerð af osti. Ég kaupi enga drykki úr fernum. Það kom einhvern veginn af sjálfu sér. Mér finnst enginn tilgangur að bera drykki heim til mín. Vatnið dugar mér vel.“

Kaupir ekki nýjan varning

Hildur kaupir heldur ekki nýjan varning, svo sem fót eða leikföng. „Ég kaupi eitthvað af fatnaði á nýttjámörkuðum en það er meira um að við fjölskyldan fáum fót frá fólki í kringum okkur sem vill gjarnan að fótin fái aframhaldandi líf. Við höfum líka haldið skipti-markaði fyrir krakka. Þeir geta þá komið með fót eða leikföng sem þeir nota ekki og skipta í eitthvað sem þeir vilja frekar. Krökkum finnst það virkilega gaman," segir Hildur.

Hildur stofnaði félagslandbúnaðinn Gróanda sem snýst um að rækta grænmeti í heimabyggð á lífrænan hátt og án umbúða. MYND/SIGURDUR UNUSON

Umbúðalaus innkaup. MYND/HILDUR

Þegar talið berst að afmælis- og jólagjöfum segist Hildur biðja fólk um að gefa sér ekki gjafir. „Þegar við höldum barnaafmæli óskum við eftir því að börnin fái notaða hluti eða teikningar en slíkar gjafir eru í hávegum hafðar hjá okkur. Börnin mín kunna vel að meta

dót sem aðrir hafa elskað áður. Þau gefa öðrum gjafir úr dótaherberginu sínu. Þeim finnst gaman að gefa öðrum eitthvað fínt og hugsa mikið um hvað þau vilja gefa og gera það með hjartanu.“

Fyrir þremur árum stofnaði Hildur félagslandbúnaðinn Gró-

„Ég bið um að fá fjölnota umbúðir lánaðar út á næsta torg og fæ að skila þeim aftur eftir notkun," segir Hildur.

anda og fékk Ísfröngia í lið með sér. „Þetta snýst um að ræktað sé grænmeti í heimabyggð, á lífrænan hátt og án umbúða. Félagsmenn borga árgjöld sem fara í að borga starfsmanni sem sér um grænmetisræktunina. Allir geta síðan mætt og tekið þátt ef timi gefst en eru ekki skuldbundnir til þess. Svo deilist uppskeran jafnt á milli allra í félaginu," útskýrir hún.

Skóða hvað er rétt

Innt eftir því hvort hún eigi góð ráð fyrir þá sem vilja breyta um lífsstíl og huga meira að umhverfinu segir Hildur gott að fara hægt og rólega af stað.

„Ég myndi ráðleggja fólki að skoða hvað því finnst virkilega vera rétt og mikilvægt. Hvaða hegðun þín finnst þér röng? Markmiðið er að vera samkvæmur sjálfum sér. Hvort sem þér finnst mikilvægast að versla umbúðalaust, nota minna rafmagn, iðka moltugerð, gefa notaðar gjafir eða gera við fót. Þótt ekki gangi fullkomlega að breyta hegðuninni í hvert skipti þá er best að fyrirgefa sér og halda svo afram, gefast ekki upp. Vera

„Börnin mín kunna vel að meta dót sem aðrir hafa elskað áður. Þau hugsa mikið um hvað þau vilja gefa og gera það með hjartanu.“

Hildur Dagbjört Arnardóttir

svo stolt og segja frá því sem þú ert að breyta, útskýra að þú sért ekki fullkomin/n, en þú leggir þitt af mörkum og takir eitt í einu. Mér finnst almennt vera meðvindur með umhverfismálum. Ef mér dettur í hug að gera eitthvað varðandi umhverfismál vilja margir taka þátt í því og hér á Ísafirði vita allir fyrir hvað ég stend. Fólk kemur gjarnan að máli við mig að ræða umhverfismál en finnst kannski flókið og erfið að fara í þessa átt. Samfélagið er líka svo langt í hina áttina. En ef fólk fær handleiðslu og verkefni er það tilbúna til að taka skref í átt að umhverfisvænni lífsstíl," segir Hildur.

HVER FLASKA SKIPTIR MÁLI

ÁRSNOTKUN Á 4 MANNA FJÖLSKYLDU
1.400
DRYKKJARUMBÚÐIR Á ÁRI

ENDURVINNSLA Á EINNI ÁLDÓS SPARAR ORKU SEM NEMUR NOTKUN Á 100 WATTA LJÓSAPERU Í 7 TÍMA

= 7 ⚡

ORKAN SEM SPARAST ÁRLEGA VIÐ ENDURVINNSLU ÁLDÓSA Á ÍSLANDI DUGAR TIL AÐ SJÁ

10.000
MEDALSTÓRUM HEIMILUM FYRIR RAFMAGNI Í HEILT ÁR

HVAÐ VERÐUR ÚR ENDURUNNUM UMBÚÐUM?

ÁLDÓSR, GLERFLÖSKUR, PLASTFLÖSKUR, ELDHÓSAHÖLD & NY ÁLDÓSR, ELDSPTUNHAUSAR & NY GLERFLASKA, FLS FATNAÐUR & NY PLASTFLASKA

ENDURVINNSLA DRYKKJARUMBÚÐA Á ÍSLANDI KOLEFNISJAFNAR Á VIÐ 6 MILLJÓN TRJÁPÖLNTUR Á ÁRI

Þakklæti efst í huga

Endurvinnslan verður 30 ára á næsta ári. Á þeim þremur áratugum hefur líklega ekkert íslenskt fyrirtæki endurnið hærra hlutfall af sínu efni.

Síðustu ár höfum við endurnið um 85 prósent af plastflöskum og 90 prósent af öllum seldum áldósum, sem á þessu ári eru um 75 milljónir dósar,“ segir Helgi Lárússon, framkvæmdastjóri Endurvinnslunnar sem er með ISO 14001-staðalin. „Við leggjum mikla áherslu á kolefnisjöfnun ásamt nýtingu flutningsrýmis, orku og endurvinnslu allra efna sem koma inn í fyrirtækið. Með átaki tókst þannig að minnka urðað sorp úr 35 tonnum árið 2013 niður í 6,5 tonn árið eftir. Flutningsrými eru líka mun betur nýtt og bílar Endurvinnslunnar orðin rafbílar,“ segir Helgi um vistvænan rekstur Endurvinnslunnar.

Stór kolefnisávinningur
Mikill kolefnisávinningur er fölginn í endurvinnslu drykkjarumbúða.

„Þó er flokið að reikna út nákvæman kolefnisávinning er samkvæmt alþjóðlegum útreikningum er talið að kolefnisjöfnun af hverju tonni af endurunni áli sé um 9 tonn koltvísyrings (CO₂) á hvert endurnið tonn og um 2,5 tonn af koltvísyringi fyrir hvert endurnið tonn af PET-plasti,“ útskýrir Helgi.

Fyrir Ísland þýðir þetta um 12 þúsund tonna nettóávinning á ári af koltvísyringi við endurvinnslu drykkjarumbúða.

„Til að setja þann ávinning í samhengi samsvarar kolefnisjöfnun vegna endurvinnslu plats og áls jafn mikilli kolefnisbindingu og sex milljónir trjáa gefa frá sér á ári,“ útskýrir Helgi.

Fjöldmörg vistvæn spör
Endurvinnslan kolefnisjafnar einnig eigin rekstur.

„Meirihluti sorps viðskiptavina okkar eru plastpokar og pappír, sem allt er endurnið. Til að kolefnisjafna eigin rekstur ræktar Endurvinnslan fjögurra hektara skóg með 10 þúsund birkiplöntum en það samsvarar 17 tonnum af kolefnisbindingu. Auk þess styrkir

„Við viljum þakka viðskiptavinum okkar veitta aðstoð við að halda náttúru Íslands hreinni af drykkjarumbúðum í nær 30 ár og hvetjum landsmenn áfram til dáða í umhverfisverndarmálum.“

Helgi Lárússon

fyrirtækið skógrækt með beinum framlögum og kaupum á um 1.000 trjám á ári og með söfnun birki-fræja fyrir Heklusköga,“ upplýsir Helgi. „Jafnframt veitum við styrki til starfsmanna sem geta sótt um kolefnisjöfnunarstyrk til að gróðursetja, og einnig fá starfsmenn styrk fyrir að nýta sér umhverfisvænan ferðamáta, svo sem strætó eða hjól.“

Hver flaska skiptir máli

Þegar viðskiptavinir Endurvinnslunnar koma í flöskumóttöku fyrirtækisins er mikilvægt að vita hvað felst í skilakerfi drykkjarumbúða, enda skiptir hver flaska máli.

„Flöskumóttökur um allt land greiða 16 krónur fyrir hverja skilgaldsskylda umbúð. Munið því að flestar drykkjarumbúðir sem eru ætlaðar beint til drykkjar, úr plasti, áli og gleri, eins og vatn, gosdrykkir, heilsudrykkir, bjór, sterk vín, léttvín, drykkir með mjólkurdufti, kaffi og tedrykkir eru í skilakerfinu,“ útskýrir Helgi.

Þess má geta að drykkjarumbúðir úr pappír (Tetrapak) og „skvísur“ bera ekki skilgald. „Við bendum á að flöskumóttöku taka ekki við umbúðum sem ekki bera skilgald, en það eru vörur á borð við ölfuolíu, matarolíu, glerkrukkur, hreinsiefni,

Helgi Lárússon er framkvæmdastjóri Endurvinnslunnar.

Hver flaska skiptir máli þegar kemur að endurvinnslu dósar og plastumbúða.

Flöskumóttökur greiða 16 krónur fyrir skilgaldsskylda umbúðir.

Umbúðir án skilgalds

Á hverju er ekki skilgalds?
Skilgald hefur styrkingu á einnri drykkjarumbúð sem er stóru til drykkjar úr efnum sem eru ekki mynduð af plast. Þetta er skilgald í umbúðum úr efnum sem eru mynduð af plast, metallei, stál eða pappír. Slíku umbúðum má sýla í GRENNDRÖGAM.

Flöskumóttaka

Nánari upplýsingar um móttöku- stöðvar á endurvinnslan.is

Endurvinnslan hefst heima

Jarðarbúar gera sér smátt og smátt grein fyrir því að auðlindir jarðar eru ekki óþrjótandi og að einnota er ekki lengur í boði ef ætlunin er að halda áfram að búa og lifa á jörðinni. Endurvinnsla byrjar heima og best er að nýta það sem til fellur á heimilinu aftur frekar en að kaupa stöðugt nýtt.

Brynhildur
Björnsdóttir
brynhildur@frettabladid.is

Víð venjulegt heimilishald fellur ýmislegt til sem hægt er að nota aftur og aftur og aftur.

- Best er að kaupa alltaf sem stærstar umbúðir af mat sem geymist vel, eins og þurrvöru og drykkjarföngum en hafirðu einhvern tíma keypt litla djúsflösku eða hálfan litra af gosi er hún mjög vel endurnýtanleg sem vatnsflaska eða undir önnur drykkjarföng í gönguferð, skólanesti eða útilegu. Mun betur en að kaupa nýjan plastbrúsa.
- Plastbox undan salati og hummus til að mynda eru líka miklu umhverfisvænni nestisbox í skóla eða ferðalög en þegar keypt eru glæný plastbox.
- Glerkrukkur gera bæði gagn og geta verið til ánægju. Þær eru afar notardjúgar sem geymsla undir þurrvöru sem keypt hefur verið í stórum pakningum og matarleifar í ísskápinn. Þá er einnig hægt að mála þær, nota sem fállegar skálar og undir allt dótíð sem til fellur á heimilinu. Glerkrukkur

Allir tannburstarnir sem ganga úr sér eru kjörnir til að þrifa öll litlu skúmaskotin sem erfitt er að komast að með tusku.

- má einnig nýta þegar verslað er víð umbúðalausar verslanir.
- Allt of mikið af plasti kemur inn á hvert heimili í forni poka, plastfilmu utan af mat og ýmissa poka og smáumbúða. Þetta má þó flest nýta aftur nokkrum sinnum og heimilin ættu að vera löngu hætt að kaupa litla nestisþoka eða plastfilmurúllur þegar feikinóg kemur af plasti inn á heimilið í hverri viku. Þá er plastpokinn úr búðinni margnota og hægt að fara með sama pokann nokkrum sinnum til að versla.
- Gömul handklæði og rúmföt er

hægt að klippa niður og nota í tuskur sem virka að minnsta kosti jafnvel og flestar hreingerningatuskur eða borðklútar sem fást til kaups.

- Gamlir tannburstar virka vel til að skrúba alla staðina sem erfitt er að ná til með venjulegri tusku og duga einkar vel þegar þússa á silfur.
- Gamlir lúnir kaffibollar og tekónnur geta orðið einkar fallegir blómopottar.
- Notið dagblaðapappír í staðinn fyrir gjafapappír, nú er til dæmis lag að byrja að safna opnum með fallegu jólaefni til að nota utan um jólagjafirnar.
- Endurnýtið gjafapappír. Ef varlega er farið með gjafapappír er ekkert mál að endurnýta hann aftur og aftur. Gjafapappír er yfirleitt ekki hægt að endurvinnna og hann endar því alltaf á ruslahaugunum.

Endurvinnsla er gríðarlega mikilvæg en endurnýting er enn betri fyrir umhverfið. Virðing fyrir hráefnunum sem verða á vegi okkar á hverjum degi er lykilatriði til þess að viðhalda sjálfbæru lífi til framtíðar.

Krukkur eru til ýmissa hluta nýtsamlegar, hér má til dæmis líta girnilegt, lagskipt hádegisnesti.

Nú flokkum við!

Litrík, létt og lífleg lausn!

Ecodepo flokkunarbarimir eru ódýrir og endingargóðir pokastandar þar sem mismunandi litir eru notaðir til að greina sundur úrgang og koma honum í réttan farveg. Þeim er víða hægt að koma fyrir og þeir fara vel í flestu umhverfi. Ecodepo hefur fengið fjölda verðlauna bæði fyrir hönnun og hve auðveldir þeir eru í allri umhirdu.

Upplýsingar í síma 535 2550

**HAFNARBAKKI
FLUTNINGATÆKNI**

Július Aðalsteinsson, rekstrarstjóri Grænna skáta, við höfuðstöðvarnar og bilinn sem margir hafa séð á fleygiferð um bæinn að afla dása. MYND/STEFÁN KARLSSON

Grænir skátar þrjúþætt samfélagsverkefni

Grænir skátar eru með móttökugáma fyrir skilgjaldsskyldar umbúðir viðsvegar um höfuðborgarsvæðið. Fyrirtækjapjónusta Grænna skáta sér einnig um að sækja dósir til fyrirtækja og félagasamtaka.

Við tökum við einnota drykkjarumbúðum, bæði plasti, áli og gleri, flokkum og komum i endurvinnslu," segir Július Aðalsteinsson, rekstrarstjóri Grænna skáta. „Við erum með yfir hundrað söfnunarstaði um allt höfuðborgarsvæðið og það er alltaf stutt fyrir fólk að fara til að losa sig við þessar einingar. Með þessu erum við að reyna að minnka plast sem fer i urðun eða fýkur um i náttúrunni auk þess sem þetta er fjárfestun fyrir skátahreyfinguna.“ Hann segir verkefnið Grænir skátar vera þrjúþætt. „Skilgjaldid sem Grænir skátar fá fyrir dósir og flöskur fer i dagskrárgerð fyrir skáta á skátaaldri. Við höldum námskeið fyrir leiðtogana, bjóðum upp á viðburði og þróum hugmyndafræði og dagskrártilboð sem foringjarnir geta unnið úr. Svo eru það að viðvitað umhverfissjónarmiðin og svo framkvæmdir sjálf en Grænir skátar er vinnustaður fyrir fólk sem er með einhvers konar skerta starfsgetu. „Við erum i samstarfi við Vinnuálastofnun i verkefni sem heitir Atvinna með stuðningi.“ segir Július og bætir við: „Flestir okkar starfsmenn eru i hlutastarfi þar sem þeir eru að einhverju leyti með skerta starfsgetu og þrífast ekki á almennum vinnumarkaði.“ Július segir auðvelt að nýta sér

þjónustu Grænna skáta. „Fólk getur alltaf haft samband við okkur, annaðhvort i síma eða með tölvupósti, Facebook-skilaboðum eða hvernig sem er og við komum. Við erum líka með fyrirtækjapjónustu sem gengur út á að við sækjum þær endurvinnsluumbúðir sem falla til og greiðum hluta skilgjaldsins fyrir til þeirra sem það vilja. Það rennur

“Fólk getur alltaf haft samband við okkur, annaðhvort i síma með tölvupósti, eða Facebook-skilaboðum og við komum.”

Július Aðalsteinsson

þá viðast i sjóði starfsmannafélaga.“ Starfsemi Grænna skáta er því þrjúþætt samfélagsverkefni sem snýr að æskulýðsstarfi, umhverfisvernd og atvinnusköpun fyrir fólk með skerta starfsgetu. Til að nýta sér þjónustu Grænna skáta er bent á heimasíðuna graeinirskatar.is þar sem hægt er að skrá sig og fá allar nánari upplýsingar.

Ásgeir Ólafsson

verkefnastjóri i Rekstrardeild Íslandsbanka:

Frábærir starfsmenn og góð þjónusta

„Íslandsbanki hefur nýtt sér þjónustu Grænna skáta i höfuðstöðvunum frá 2015. Hafa þeir sinnt þessari þjónustu vel og koma til okkar einu sinni i viku. Áður var farið óreglulega i þetta verkefni og urðu bílarnir sem notaðar voru i þetta einnig frekar skítugir, þar sem það lekur oft úr pokunum, og sérstaklega þegar buið er að fylla bílinn af dösum og flöskum. Með reglulegri losun dása var því komist hjá dýrum þrifum á bílum, og betri nýting var á tíma starfsfólks við að fara og skila dösunum. Með því að hafa þjónustugjaldið innifalið i skilgjaldi dósarinnar þá má segja að þjónustan borgi sig sjálf. Einnig eru starfsmennirnir frá þeim frábærir og gaman að geta stutt við vinnustað eins Grænna skáta og styrkt æskulýðsstarf i landinu um leið.“

Fríðrik Helgason

rekstrarstjóri á HúrraBar:

Einfaldar málin mjög mikið

„Ég hef verið ánægður viðskiptavinur Grænna skáta i ár. Ég rek skemmtistaði þar sem mikið fellur til af flöskum og dösunum og þegar ég heyrði af þessari þjónustu hafði ég strax samband. Grænir skátar sjá afliarið um allar dósir og flöskur og borga mér til baka ákveðinn hlut af skilgjaldinu og ég hef bara ekkert þurft að hugsa um þetta síðan ég byrjaði að láta þá sjá um endurvinnanlegu umbúðirnar. Það einfaldar málin mjög mikið fyrir mig að þurfa ekki að sjá um þessi mál. Þetta er svo frábær dill því með honum náum við bæði að leggja af mörkum til samfélagsins og umhverfisins.“

Hulda Kristín Magnúsdóttir

aðstoðarmaður forstjóra i Hörpu:

Grænir skátar vel með á nótunum

„Við höfum notað þjónustu Grænna skáta i ein fjögur ár. Hér fellur mikið til af dösunum og flöskum og stundum eru tunnurnar okkar yfirfullar eftir stóra viðburði og við hringjum og þeir eru komnir eftir klukkutíma. Flöskurnar og dósirnar eru sóttar reglulega en svo eru þeir líka svo vel með á nótunum að þeir fylgjast með hvað er að gerast i Hörpu og ef það eru stórir viðburðir þá þarf ekki einu sinni að hringja, þeir mæta. Mér finnst líka mikilvægt að fyrirtækið veitir vinnu fólki sem á erfitt með að fóta sig á vinnumarkaðinum. Ég mæli eindregið með þessari þjónustu.“

Tómar umbúðir eru ekki rusl

Mjólkursamsalan dregur úr plastnotkun og hvetur neytendur til endurvinnslu. Umhverfismál eru í forgangi hjá fyrirtækinu sem vinnur að því að breyta umbúðum til að minnka álag á umhverfið.

Mjólkursamsalan er félagi í Festu, miðstöð um samfélagsábyrgð, og horfa stjórnendur og starfsmenn fyrirtækisins í ríkari mæli á það hvar hægt er að hnika til og breyta í starfsemi svo umhverfisspor þess séu mörkuð af ábyrgð. MS leggur áherslu á gæðaframleiðslu í sátt við náttúruna og umhverfið, enda eru umhverfismál meðal forgangsmála fyrirtækisins. MS hefur sett sér það markmið að minnka losun á úrgangi út í umhverfið, minnka orkunotkun og bæta hráefnisnýtingu og jafnframt er lögð rík áhersla á að hvetja neytendur til að skila notuðum umbúðum til endurvinnslu.

„MS hefur reynt að vekja athygli neytenda á því að tómar umbúðir eru ekki rusl heldur efniviður til að framleiða nýjar umbúðir og hefur þeim skilaboðum m.a. verið komið á framfæri með ráðstefnu í samstarfi við Festu, endurvinnsluskilaboðum á umbúðum og samfélagsmiðlum, auglýsingum í blöðum og stuttum myndböndum sem sýna hvernig eigi að flokka umbúðir frá fyrirtækinu.“ segir Sunna Gunnars Marteinsdóttir, verkefnastjóri í upplýsinga- og fræðslumálum hjá MS.

„Nokkur stór skref hafa verið tekin á undanförmum misserum í að minnka plastnotkun og breyta umbúðum Mjólkursamsölu sinnar svo minna álag sé á umhverfið.“ segir Sunna og nefnir nokkur dæmi. „Plaströrin af G-Mjólkurförnum voru fjarlægð í upphafi árs og ákveðið að flytja vörur í umbúðir með minna kolefnisfótspor þar

Drykkir í plastdósum á borð við KEA skyrdrykk, jógúrdrykk og ab-drykk voru færðir í umhverfisvænar pappaförum.

sem hægt er. Drykkir í plastdósum á borð við KEA skyrdrykk, jógúrdrykk og ab-drykk voru færðir yfir í umhverfisvænar pappaförum og þar með urðu engir drykkir lengur fánlegir í plastumbúðum frá fyrirtækinu.

„Á síðasta ári var mjólkurförnum MS enn fremur skipt út fyrir nýjar og umhverfisvænni sem eru ekki eingöngu endurvinnanlegar heldur jafnframt búnar til úr endurnýjan-

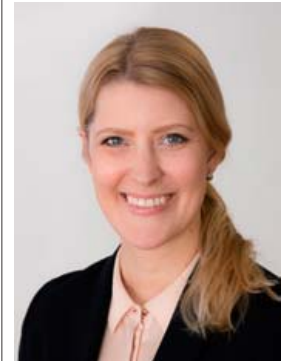
legu hráefni úr plönturíkinu. Ferska mjólkinn okkar sem við setjum í 25 milljón fernur árlega fer nú í umbúðir gerðar úr pappa úr ábyrgri skógrækt og plasti sem framleitt er úr sykurreyr.“ segir Guðný Steinsdóttir, markaðsstjóri MS.

MS er fyrsta fyrirtæki sinnar tegundar í heimi sem setur alla mjólk í þessar umbúðir sem eru þær umhverfisvænustu sem völ er á fyrir drykkjarmjólk og má tappinn

fara með fernunni í endurvinnslu sem auðveldar sorpflokkun. „Við þessa breytingu varð kolefnisspor fernanna 66% minna en áður og var MS tilnefnt til Fjöreggsins fyrir lofsvert framtak á matvæla- eða næringarsviði.“ segir Guðný og bætir við að fyrirtækið muni halda áfram að fylgjast með þróun á umhverfisvænum umbúðalausnum fyrir matvæli.

Guðný Steinsdóttir, markaðsstjóri MS.

Sunna Gunnars Marteinsdóttir, verkefnastjóri í upplýsinga og fræðslumálum MS.

Lítið mál að nýta matinn vel

Gífurlegu magni matvæla er sóað á hverju ári víða um heim, ekki síst á Vesturlöndum. Þá kemur sér vel að eiga safn uppskrifta sem nýta afganga og hráefni sem annars hefði endað í ruslinu.

Starri Freyr
Jónsson

starri@frettabladid.is

Samkvæmt vef Umhverfisstofnunar er talið að á Vesturlöndum hendi hver einstaklingur nýtanlegum mat að virði um 60.000 króna á ári. Það þýðir að hver fjögurra manna fjölskylda hendi um 240.000 krónum á ári. Þar kemur líka fram að Matvælastofnun Sameinuðu þjóðanna metur það sem svo að 1,3 milljónir tonna af matvælum fari í ruslið á hverju ári. Það þýðir í raun að um þriðjungur þess matar sem er keyptur fer beint í ruslið. Gott skipulag, sem m.a. felst í því að útbúa matseðla fyrir vikuna, minnkar strax matarsóun en í annarri dagsins breytist oft dagskráin og ísskápurnin fyllist af ýmsu hráefni sem við náum ekki að elda úr. Þá er gott að eiga uppskriftir þar sem hægt er að nýta hráefni sem annars hefði farið forgörðum. Hér koma þrjár uppskriftir úr smíðu Döru Svavarsdóttur, matreiðslumeistarara Culina, en þær eiga það sameiginlegt að nýta vel afgangsgrænmeti úr ísskápnum.

Grænmetisglattar

600 g kúrbitur, seljurót, steinseljurót, gulrætur eða eitthvað annað

sem er gott að rífa (ég mæli ekki með kartöflum í þessa uppskrift)

3 di heilheiti
2 stk. egg
2 msk. ólífuolía
½ tsk. hvítlaukur, saxaður
½ dl vatn
Salt og pipar
Olía til steikingar

Blandið saman hveitinu, egginu, oliunni, vatninu, og kryddinu og biðið til deig að svipaðri þykkt og vöflluðeig. Rífið næst niður kúrbitinn eða grænmeti og blandið saman við deigið. Steikið á pönnu í litlum klöttum. Ef verið er að steikja mikið magn er gott að full-elda klattana í ofni þar sem kjarnhitinn þarf að ná a.m.k. 85°C til að losna við hveitibragðið. Einnig má bæta út í deigið kjötafgöngum. Með þessu er tilvalið að bera fram létt salat og kalda sósu að vild.

Fyllt paprika

2-3 stk. paprikur, blandaðir litir
2 stk. tómatar, skornir í smáa bita
½ stk. rauðlaukur, fint skornir
50 g ólífur
100 g fetastaur í teningum
1 dl hvítvín (má sleppa en er mjög gott)
2 stk. brauðsneiðar, rífnar gróft
Pipar eftir smekk

Fyllt paprikurnar eru yndislegar.

Skerið paprikuna til helminga og kjarnahreinsað. Blandið afganginum af hráefninu í skál, hrærið vel saman og skiptið á milli paprikuhelminganna. Bakið við 200°C í um 5-7 mín og berið fram. Réttinn er hægt að bera fram sem forrétt, aðalrétt eða sem hluta af hláðborði. Í raun er hægt að setja næstum hvaða hráefni sem er í hálfu papriku, setja ost yfir og hita í ofni.

Grænmetisbaka

Ein stór baka fyrir 8-12 manns
1,6 kg grænmeti, t.d. setar kartöflur, grasker, gulrætur, seljurót,

Það er lítið mál að elda dýrindis rétti úr flestu grænmeti sem safnast hefur saman í ísskápnum, t.d. súpur, pottrétti og salöt. NORDICPHOTOS/GETTY

steinseljurót, blómkál, spergikál eða hvað sem er til á heimilinu
200 g laukur (um 2 stk.), skornir í sneiðar

3 stk. hvítlauksrif, söxuð
50 g engifer, fint saxað
400 ml kókosmjólk (1 dós)
2 msk. gott karri
Salt og svartur pipar
Timjan
5 stk. egg
1-2 blöð smjördeig af þykkustu gerð

Laukurinn er svitaður í potti ásamt pipar og timjani. Grænmetinu er því næst bætt út í. Setjið smá vatn í pottinn ásamt kókosmjólkinni, karríinu, hvítlauknum og engiferinu. Látiið malla við miðlungs-hita þar til grænmetið hefur mykst. Takið til hliðar og látið kólna aðeins. Kryddað til með salti og pipar. Fletjið smjördeigið út þannig að brúnirnar skarist vel og þeki 28 cm smelluform. Eggjunum er hrært út í grænmetisblönduna og öllu síðan helli í formið. Bakað við 150°C í 30-40 mín. eða þar til bakann er stíf. Í þennan rétt má nota næstum hvaða grænmeti sem er.

FLÖSKUR

í íslensku sjávarríki

Marine bottles of Iceland | Flaschen im isländischen Meer

Norðursjávar Kóli
Atlantic Cola

Lúði
Plastysis
Aukreitís

Plastbítur
Virus Plastikus

Spuri
Flaskus
Flaskus

Ískóli
Plastus Vesenis

Sóðabikkja
Mengunis Majoris

Maghnútur
Sodapop Virus

Slorsíli
Úrgangus Ópólandís

Skarskólpi
Kíppis Kíppus

Djúpsjávar lufsi
Marítima Polyurethane

Ef plastnotkun þróast áfram eins og hún er í dag þá er því spáð að árið 2050 verði jafnmikið af plasti og fiski í höfunum í kílóum talið. Leggðu þitt af mörkum og tryggðu að allar drykkjarumbúðir á þínu heimili skili sér í Endurvinnsluna. Þannig leggur þú þitt af mörkum og færð greitt fyrir það!

 Flöskumóttaka
Endurvinnslan

Lygamælir Sorpu

Erstu umhverfissóði eða með hreinan skjöld? Á heimasíðu Sorpu er skemmtilegt próf sem reynir á endurvinnsluvitund landsmanna. Prófið kallast Lygamælirinn og eru þátttakendur spurdir tíu samviskuspurninga um flokkun og endurvinnslu sorps. Hafi fólk ekkert að fela í endurvinnslumálum þarf ekki að hafa neinar áhyggjur og enginn liggur fyrir fram undir grun um að hafa framið misalvarleg

brot á almennum flokkunarlögum. Smelltu á lygamælirinn til að sanna sakleysi sitt og útkoman gefur til kynna hvort þátttakandinn sé umhverfissóði eða með hreinan skjöld. Reyntist endurvinnslumálin í lamasessi verður útkoman þó ekki notuð gegn þátttakendum á endurvinnslustöðvum Sorpu.

Taktu prófið á sorpa.is

Það er ekki sama hvernig sorp er flokkað til endurvinnslu.

40 kg á hvern íbúa á ári

Á Íslandi er magn umbúða-plasturgangs um 40 kg á hvern íbúa á hverju ári eða alls um 13.000 tonn á ári. Þegar talað er um umbúðaplást er átt við allt umbúðaplást sem tengist lífi einstaklings, heimili, skóla, vinnu. Endurvinnsla á umbúðaplásti er aðeins um 11-13% á Íslandi. Ekki eru til góðar heildartölur fyrir annað plást sem ekki er skilgreint sem umbúðir og er t.d. í raftækjum, leikföngum, húsgögnum og sliku.

Notkunartími einnota plasts er mjög stuttur því einnota umbúðum er hent um leið og búið er að drekka vatnið, kaffið, borða brauðið, ávextina og fleira. Að meðaltali er talið að hver plást-poki sé notaður í um 20 mínútur og endi síðan í ruslinu eða úti í náttúrunni. Þessi óþarfa notkun á einnota plasti verður til þess að allt of mikið er til af því og það safnast fyrir í umhverfinu og veldur skaða á lífríki.

Heimild: Umhverfisstofnun www.ust.is.

Unilever eykur endurvinnslu

Stórfyrirtækið Unilever hefur gert samning við franska sorphirðufyrirtækið Veolia um endurvinnslu á plasti.

Fyrirtækin gerðu þriggja ára samning sem snýst um að skapa hringlaga hagkerfi á ýmsum svæðum og þau ætla að byrja á Indlandi og í Indónesíu. Mesta áherslan er lögð á söfnun á notuðu plasti til að hægt sé að endurnýta það og koma því aftur inn í hagkerfið. Veolia ætlar að vinna með Unilever til að setja upp söfnunarstaði, bæta endurvinnslugetu og þróa nýja tækni, aðferðir og viðskiptamódel í gegnum samstarfið.

Samstarfið fylgir í kjölfar þess að í fyrra skuldbátt Unilever sig til að tryggja að allar umbúðir þess yrðu endurnýtanlegar, endurvinnsluhæfar eða úr náttúrulegum efnum fyrir árið 2025. Fyrirtækið ætlar líka að láta allar plastumbúðir sínar innihalda 25% endurniðað plást fyrir sama ár.

Plastmengun er gríðarlegt vandamál og getur haft mjög neikvæð áhrif á heilsu manna og dýra. Það er því jákvætt merki að stórfyrirtæki eins og Unilever, sem framleiðir gríðarlegt magn af vörum í plastumbúðum, reyni að minnka plastnotkun og draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum hennar.

VARSTU AÐ TAKA TIL Í GEYMSLUNNI?

Finndu réttan flokk á flokkiid.sorpa.is

Á vefsíðunni flokkiid.sorpa.is má finna allar upplýsingar um flokkun úrgangs og nytjahluta frá bæði heimilum og fyrirtækjum. Sömuleiðis eru þar allar upplýsingar um endurvinnslustöðvar, grenndargáma og aðrar starfsstöðvar SORPU.

